

ΣΕΒ

*Έρευνα και Ανάλυση
Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας*

*Τεύχος 6
Φεβρουάριος 2003*

Μηνιαίο Δελτίο Ανταγωνιστικότητας

**ΕΛΛΑΔΑ 2002: Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ**

Σύνοψη

Στις 14/1/2003 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση που παρουσιάζει την εφαρμογή των οικονομικών κατευθύνσεων για το 2002 σε όλα τα κράτη μέλη. Το συμπέρασμα της έκθεσης είναι ότι η Δανία και η Σουηδία παρουσίασαν την καλύτερη εικόνα στην εφαρμογή των οικονομικών κατευθύνσεων για το 2002. Η Ελλάδα, μαζί με το Βέλγιο, την Ισπανία, την Ιρλανδία, την Ολλανδία, την Πορτογαλία και το Ην. Βασίλειο παρουσίασαν μερική πρόοδο στην εφαρμογή των οικονομικών κατευθύνσεων, ενώ η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Αυστρία και η Φιλανδία παρουσίασαν περιορισμένη μόνο πρόοδο.

Εντούτοις είναι αναγκαίο να επισημάνουμε ότι η μελέτη δίνει μια εικόνα που αναφέρεται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή και δεν λαμβάνει υπόψη το διαφορετικό σημείο εκκίνησης της κάθε χώρας. Η όχι ταχεία πρόοδος της Ελλάδας προδίδει ότι καθυστερεί η σύγκλιση με τις υπόλοιπες οικονομίες – μέλη της ΕΕ.

Πρόοδος στην Εφαρμογή των Ειδικών Οικονομικών Πολιτικών το 2002

	Δημόσια Οικονομικά	Αγορά Εργασίας	Αγορά Προϊόντων
ΒΕΛΓΙΟ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ
ΔΑΝΙΑ	ΚΑΛΗ	ΜΕΡΙΚΗ	ΚΑΛΗ
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ	ΜΕΡΙΚΗ
ΕΛΛΑΔΑ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ
ΙΣΠΑΝΙΑ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ
ΓΑΛΛΙΑ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ
ΙΤΑΛΙΑ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ
ΑΥΣΤΡΙΑ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ	ΜΕΡΙΚΗ
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ
ΣΟΥΗΔΙΑ	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΜΕΡΙΚΗ
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	ΜΕΡΙΚΗ	ΜΕΡΙΚΗ	ΚΑΛΗ

Οι ειδικές οικονομικές κατευθύνσεις της ΕΕ εφαρμόζονται μερικώς από την Ελλάδα

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία στοιχείων Ευρωπαϊκής Επιτροπής

A. Δημοσιονομικά

Απολογισμός από ΕΕ

Προϋπολογισμός

Η ευρωπαϊκή οδηγία για τον προϋπολογισμό του 2003 είναι να αποφευχθεί ο άμετρος δανεισμός και να διατηρηθεί ο μεσοπρόθεσμος στόχος του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Εντούτοις η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει ότι η Ελλάδα, μαζί με την Γαλλία, την Ιταλία και την Αυστρία χρειάζεται να επιταχύνουν την σταθεροποίηση και να εξασφαλίσουν την μακροχρόνια διατήρησή της.

Δημόσιες Επενδύσεις

Οι δημόσιες επενδύσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως ποσοστό του ΑΕΠ παραμένουν σταθερές κατά την τελευταία 3ετία. Εντούτοις, στην Ελλάδα στην Πορτογαλία και στην Γερμανία οι δημόσιες επενδύσεις μειώθηκαν παρά τις επιδοτήσεις από την ΕΕ.

Δημόσιο Χρέος

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει την ανάγκη μείωσης του δημόσιου χρέους ιδιαίτερα στην Ελλάδα και στην Ιταλία. Επίσης, επισημαίνει ότι το χρέος της ελληνικής κυβέρνησης ήταν το 2002 στα ίδια επίπεδα με το 1998 δηλαδή στο 106% του ΑΕΠ, και εμφανίζεται ιδιαίτερα απαισιόδοξη όσον αφορά την επίτευξη του στόχου της μείωσης του δημόσιου χρέους κάτω από το 60% του ΑΕΠ, πριν την επίδραση της γήρανσης του πληθυσμού, δηλαδή σε 15 με 20 χρόνια.

Αξιολόγηση από ΕΕ

Ανεπαρκή θεωρούνται τα μέτρα που λήφθηκαν για να μειωθούν οι πληθωριστικές πιέσεις, να περιοριστούν οι πρωτογενείς δαπάνες και να διασφαλιστεί η σταθερή μείωση του δημόσιου χρέους.

Η βασική πρόκληση της Ελλάδας στον τομέα αυτό είναι να βελτιωθεί η βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών. Εντούτοις οι συστάσεις έχουν εφαρμοστεί μερικώς με αμφίβολα αποτελέσματα. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι το 2001 ο δείκτης δημόσιου χρέους ήταν 7,3% υψηλότερος από την εκτιμώμενη στο πρόγραμμα σταθερότητας του ίδιου έτους τιμή του, φτάνοντας το 107% του ΑΕΠ.

B. Αγορά Εργασίας

Απολογισμός από ΕΕ

Μισθοί

Στην Ελλάδα κατά το 2002 είχαμε την μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση των ονομαστικών μισθών (6,5%) σε σύγκριση με τα υπόλοιπα κράτη μέλη, πολύ πιο πάνω από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο (2,9%). Ταυτόχρονα όμως στην Ελλάδα παρουσιάστηκε και η μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας (3,1%). Το αποτέλεσμα είναι το ονομαστικό κόστος εργασίας να αυξηθεί κατά 3,2% , 0,7% υψηλότερο από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Ανεργία - Απασχόληση

Ο στόχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2001 ήταν να φτάσει το ποσοστό απασχόλησης στο 70%. Η Ελλάδα μαζί με την Ισπανία και την Ιταλία είχαν το μικρότερο ποσοστό απασχόλησης σε σχέση με τους υπόλοιπους εταίρους τους (γύρω στο 55%). Ειδικότερα ο στόχος για την απασχόληση των γυναικών ήταν να φτάσει στο 60%. Η Ελλάδα, η Ιταλία και η Ισπανία είχαν πάλι τη μεγαλύτερη απόκλιση από τον στόχο φτάνοντας το 2001 σε ποσοστό απασχόλησης των γυναικών ίσο με 40%. Τέλος η μακροχρόνια ανεργία το 2001 στην Ελλάδα, στην Ιταλία και στην Ισπανία ήταν στα υψηλότερα επίπεδα (γύρω στο 5%) σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ, ενώ η συνολική ανεργία το 2002 στην Ελλάδα το 2002 ήταν στο 10%, πολύ πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (7%).

Ασφαλιστικό Σύστημα

Η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος δεν θεωρείται ικανή να ενθαρρύνει την συμμετοχή των ηλικιωμένων εργατών στην αγορά εργασίας και ούτε η αύξηση της απασχόλησης φαίνεται εφικτή μέσω φορολογικών κινήτρων

Έτσι υπάρχουν αμφιβολίες για το αν θα αποδειχθεί ικανή να αντέξει σε μεσοπρόθεσμες προκλήσεις όπως είναι η γήρανση του πληθυσμού.

Παραγωγικότητα

Η παραγωγικότητα της εργασίας στην Ελλάδα παρ' όλο που αυξήθηκε αρκετά τα τελευταία χρόνια, συνεχίζει να παραμένει η δεύτερη χαμηλότερη στην Ευρώπη. Οι κύριοι λόγοι που αναφέρονται είναι η χαμηλή διαθεσιμότητα εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, η αργοπορία μεταρρύθμισης της αγοράς προϊόντων και μετάβασης στην κοινωνία της πληροφορίας.

Αξιολόγηση από ΕΕ

Αρκετή πρόοδος έχει σημειωθεί στην βελτίωση των εκπαιδευτικών και των επαγγελματικών συστημάτων με στόχο να βελτιωθούν οι ικανότητες – δεξιότητες του εργατικού δυναμικού.

Η βασική πρόκληση της Ελλάδας σε αυτό το τομέα είναι να μειώσει το υψηλό ποσοστό δομικής ανεργίας, ιδιαίτερα των νέων και να αυξήσει το ποσοστό απασχόλησης (ήταν 55,4% το 2001, μέσα σε μία 10-ετία αυξήθηκε μόνο 0,8%).

Εντούτοις η έκθεση της επιτροπής επισημαίνει ότι:

- 1.η δημιουργία καθαρών θέσεων εργασίας γίνεται με πολύ αργούς ρυθμούς,
2. η αγορά εργασίας είναι έντονα τμηματοποιημένη με υψηλά ποσοστά νεανικής, γυναικείας και μακροχρόνιας ανεργίας.
3. Κανένα καινούργιο μέτρο δεν έχει ληφθεί για σύνδεση των μισθών με την παραγωγικότητα και τις συνθήκες των τοπικών αγορών εργασίας.

Γ. Αγορές Προϊόντων

Πρόοδος σημειώθηκε στην εφαρμογή των προτάσεων για τις αγορές προϊόντων, για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της οικονομίας της γνώσης.

Απολογισμός από ΕΕ

Λιγότερη πρόοδος έχει γίνει στον τομέα της απελευθέρωσης της αγοράς ενέργειας.

Καθόλου πρόοδος δεν έχει σημειωθεί στην αύξηση του ποσοστού ενσωμάτωσης των οδηγιών για την Εσωτερική Αγορά στην ελληνική νομοθεσία.

Δαπάνη για Έρευνα και Ανάπτυξη

Η ελληνική και η πορτογαλική βιομηχανική δαπάνη για Έρευνα και Ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ (περίπου 0,2%) ήταν η χαμηλότερη στην ΕΕ, πολύ πιο κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (1,25%).

Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών

Το ποσοστό σύνδεσης των νοικοκυριών με το Διαδίκτυο στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα χαμηλό. Στην έκθεση της ευρωπαϊκής επιτροπής επισημαίνεται ότι ενώ χώρες όπως η Ισπανία, η Γαλλία και η Πορτογαλία κατόρθωσαν να συγκλίνουν με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (40%), η Ελλάδα απέτυχε να κάνει το ίδιο.

Αξιολόγηση από ΕΕ

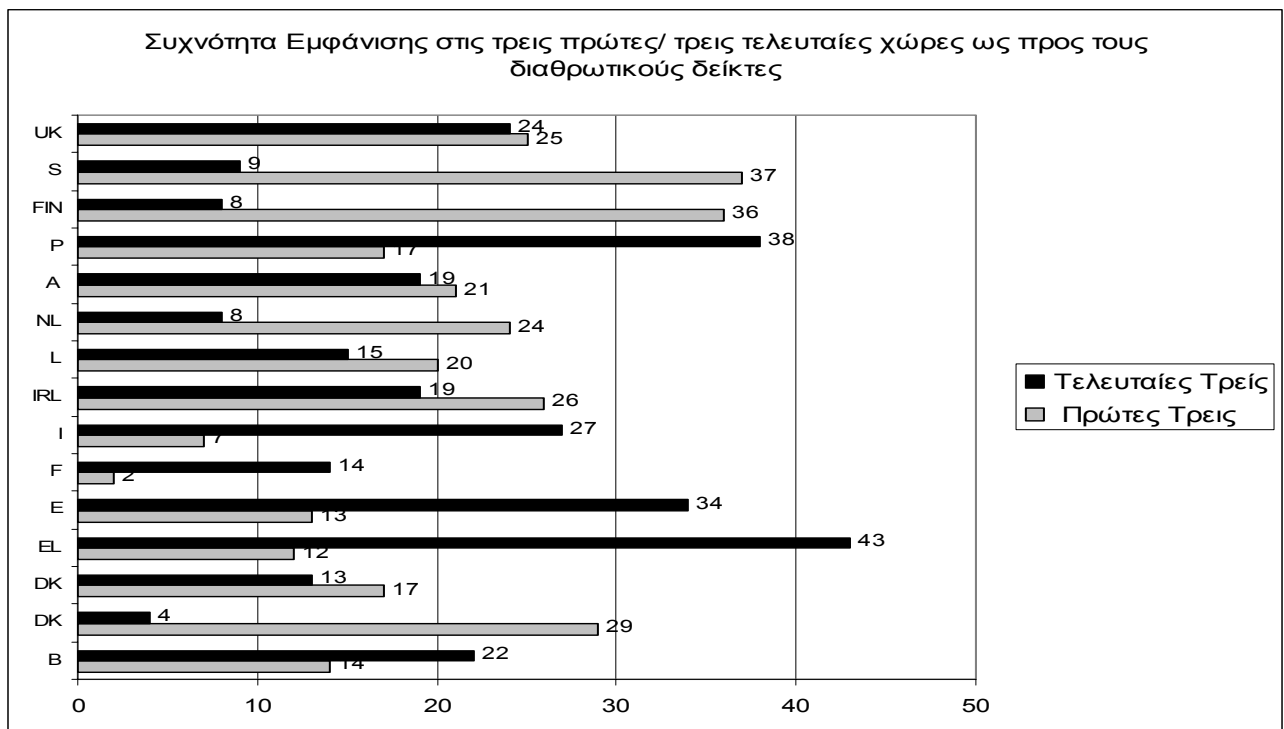
Προσπάθειες για βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος έγιναν μέσα στο 2002. Εντούτοις χρειάζεται προσπάθεια βελτίωσης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δημόσιων οργανισμών.

Το μέσο μορφωτικό επίπεδο είναι σχετικά χαμηλό. Η Ελλάδα έχει το χαμηλότερο επίπεδο καινοτομιών λόγω του μικρού ποσοστού επένδυσης σε Έρευνα και Ανάπτυξη. Επίσης η διάδοση Τεχνολογιών Επικοινωνιών και Πληροφοριών παραμένει κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ.

Το ποσοστό ενσωμάτωσης των οδηγιών για την Εσωτερική Αγορά στην ελληνική νομοθεσία μειώθηκε από 97% που ήταν το 2001 σε 96,7% το 2002. Σε αυτό το επίπεδο το ελληνικό ποσοστό ενσωμάτωσης παραμένει το δεύτερο χαμηλότερο στην ΕΕ. Ιδιαίτερη καθυστέρηση σημειώνεται στην ενσωμάτωση οδηγιών που αφορούν την γεωργία, το περιβάλλον και τις μεταφορές.

Η Ελλάδα μαζί με την Ισπανία και την Πορτογαλία εμφανίστηκαν στις τρεις τελευταίες θέσεις τις περισσότερες

Η μερική υλοποίηση των κατευθύνσεων οικονομικής πολιτικής συντελεί ώστε να μην καλύπτεται η απόσταση της Ελλάδας από τον κοινοτικό μέσο όπως άλλωστε επιβεβαιώνεται και από τις επιδόσεις της Ελλάδας σε έξι τομείς (γενική οικονομική επίδοση, απασχόληση, έρευνα και καινοτομία, οικονομική μεταρρύθμιση, κοινωνική συνοχή και περιβάλλον). Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται η συχνότητα εμφάνισης των χωρών μελών της ΕΕ στις τρεις πρώτες και στις τρεις τελευταίες θέσεις ως προς τους διαρθρωτικούς δείκτες που ανανεώνονται σε μηνιαία βάση από την Eurostat. Η Ελλάδα εμφανίστηκε 43 φορές στις τρεις τελευταίες θέσεις και μόλις 12 φορές στις τρεις πρώτες, ενώ αντίστοιχα η αμέσως προηγούμενη χώρα, η Πορτογαλία εμφανίστηκε 38 φορές στις τρεις τελευταίες θέσεις και 17 φορές στις τρεις πρώτες.

Πηγή: ΣΕΒ, Επεξεργασία στοιχείων Ευρωπαϊκής Επιτροπής